

Затверджую: _____
 проректор з наукової роботи
 Національного педагогічного
 університету імені М. П. Драгоманова
 Г. М. Горбін
 « 1 » вересня 2020 року

ВИСНОВОК

засідання структурного підрозділу
 кафедри української літератури
 факультету української філології та літературної
 творчості імені Андрія Малишка
 Національного педагогічного університету
 імені М. П. Драгоманова,
 призначеного рішенням засідання вченої ради
 НПУ імені М.П. Драгоманова
 від 31 серпня 2020 р. (Витяг з протоколу № 1),
 для проведення попередньої експертизи дисертації
 Янчицької Катерини Миколаївни на тему:
 «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника-прозаїка»
 на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
 зі спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, професор Осьмак Н. Д.

- 1. ПРИСУТНІ:**
- Викладачі: завідувач кафедри д. філол. н., проф. Погребенник В. Ф. (головуючий на засіданні кафедри), д. філол. н., проф. Бикова Т. В., д. філол. н., проф. Пахарева Т. А., к. філол. н., проф. Осьмак Н. Д., к. філол. н., проф. Савченко І. В., к. філол. н., доц. Галак І.М., к. філол. н., доц. Йолкіна Л.В., к. філол. н., доц. Григоренко І. В., к. філол. н., проф. Ліпницька І. М., к. філол. н., доц. Бледних Т. Ю., к. філол. н., доц. Александренко В. В., викл. Жигилій Ю.М
- Аспіранти: Шарагіна О.В., Янчицька К. М.
- Секретар: к. філол. н., доц. Йолкіна Л. В.

- 2. СЛУХАЛИ:** Висновок рецензентів доктора філологічних наук, професора Тетяни Валеріївни Бикової, доктора філологічних наук, професора Тетяни Анатоліївни Пахаревої про наукову новизну, теоретичне та практичне

засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 31 серпня 2020 р. (Витяг з протоколу № 1) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Науковий керівник – к. філол. н., проф. Осьмак Н. Д.

Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 5 від 22 грудня 2016 р.), а також на засіданні бюро Науково-координаційної Ради «Класична спадщина і сучасна художня література» при Інституті літератури імені Тараса Шевченка НАН України (протокол № 1 від 23 листопада 2017 р.). Дисертація виконувалась як складова частина комплексного дослідження «Шляхи розвитку української літератури ХІХ – ХХ століть» кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

2.1. Дисертантка Янчицька Катерина Миколаївна

Повідомила про основний зміст, концептуальні положення та наукові результати дисертаційної роботи.

Український літературний процес першої третини ХХ ст. прикметний чималою кількістю творчих постатей, які своєю працею на письменницькій ниві сприяли розвитку національної літератури, розширювали її проблемно-тематичний, ідейно-художній, жанровий, сюжетний, стильовий та мовний спектри. До цього часу залишається потреба у декодуванні тих письменницьких здобутків, які були несправедливо забуті або заборонені у часи тоталітарного радянського режиму. Різнобічні дослідження творчості невідомих західноукраїнських письменників О. Бабія, В. Бобинського, Ю. Шкрумеляка, В. Бирчака та ін. лише починають частково заповнювати «білі плями» у вивченні особливостей західноукраїнського письменства 20 – 30-х років.

Залишається нагальною потреба осмислення й системного вивчення літературного доробку письменника із когорти звитяжців національної справи, січового стрільця, учасника визвольних змагань за незалежність України 1917 – 1920 рр. Миколи Матвійовича Матієва-Мельника (1890 – 1947). Його творчість позначена оригінальністю та новаторським пошуком у царині ліричних та епічних літературних жанрів. Фахове вивчення творчості митця було неможливим за часів радянської системи, адже його літературна й громадянська діяльність здійснювалися через імператив національної ідеї в українському національно-визвольному русі ХХ ст. Український національний рух за часів радянської доби було перетворено на своєрідний негативний архетип колонізаційної міфології. Саме тому на доробок М. Матієва-Мельника

у зв'язку з його участю в українському національно-визвольному русі початку ХХ ст. було накладене табу, яке тривало до кінця 80-х рр. ХХ ст.

Творча індивідуальність прозаїка презентує його як письменника ренесансного типу, який відданий національній ідеї та ідеалу народження нової суспільної епохи ХХ ст. Свої пошуки митець спрямував на національне і мистецьке відродження незалежної України. За сучасних умов потреби кристалізації національної самоідентифікації у горнилі чергової російсько-української війни нагальною є необхідність цілісного відтворення літературного процесу ХХ ст., повернення творчості М. Матієва-Мельника з його периферії до концентру уваги.

Проблемою літературознавчої науки залишається сьогодні визначення і характеристика стильової домінанти, взагалі манери прозаїка. На жаль, рецепція творчості українськими літературознавцями радянської доби була ідеологічно заангажованою, а науковці 90-х років ХХ ст. виявляли синтез неореалістичного, символістського та експресіоністичного струменів, однак цю парадигму недостатньо декодували науково. Сучасних студій про творчість письменника є небагато і вони не вирізняються здебільшого науковою проблемністю, що наочно демонструє дискусійність та малодослідженість означеної проблеми і відриває перспективний напрямок для нової літературознавчої рецепції.

Зважаючи на брак проблемних наукових розвідок, присвячених художньому спадку прозаїка й національно-визвольному контексту його доробку, **актуальним** є з'ясування творчої індивідуальності письменника. Широкі можливості для літературознавчої інтерпретації дають варіативність жанрових модифікацій прозових та ліричних творів, своєрідність образного мислення, світоглядна концепція автора. Саме тому існує необхідність повернення творчої спадщини М. Матієва-Мельника у науковий обіг з метою залучення її в ідейно-естетичний контекст тогочасної літературної доби.

Метою дисертації є цілісне прочитання прозової творчості М. Матієва-Мельника, систематизоване дослідження жанрових, проблемно-тематичних, композиційних, образотворчих, стилістичних, міфопоетичних форм неореалістичної, символістської, імпресіоністської та експресіоністських компонентів образного синтезу митця.

Джерельною базою дисертації є новели, оповідання, надруковані як у збірках «По той бік греблі», «За рідне гніздо», так і окремо, повісті «Крізь дим і згар», «На чорній дорозі», а також публіцистика, літературознавчі розвідки.

Основними науковими результатами дисертаційної праці є такі.

Микола Матіїв-Мельник належав до тієї когорти письменників, які діяльністю збройно виборювали українську державність. Його творча індивідуальність, проза, поезія, публіцистика, літературознавство, педагогічна, громадська діяльність активно позиціонують митця як представника українського красного письменства першої третини ХХ ст., яке, продовжуючи традиції попередників, розширювало ідейно-тематичні обрії літератури, шукало нові способи вираження дійсності, виявили оригінальність художнього мислення.

Світоглядні аспірації творчості М. Матієва-Мельника спрямовані у двох напрямках: українськість та рух січового стрілецтва. Його творчість, сповнена автобіографічних рис, акумулює відображення героїчних картин національно-визвольної боротьби січового стрілецтва у 1914 – 1921 рр. та життя мешканців Карпат у повоєнні роки. Письменник віддано служив Україні, вважав визвольні змагання січового стрілецтва продовженням традицій козацької звитяги попередніх поколінь.

Дослідження творчої індивідуальності прозаїка дає можливість визначити основні характеристики поетики його творчості. Проблемно-тематичні доміанти прози визначено із позицій загальнофілософських та автобіографічності: трагічні наслідки Першої світової війни у житті західноукраїнського селянина («За зраду», «Крізь дим і згар», «Терни», «По той бік греблі», «Із нетрів ночі»); звитяжна боротьба; перебування українців у австрійській армії, дискримінація за національністю («Як легіні відходили», «Серед шляху», «Поворот», «Короп», «За що?», «Одної ночі», «Червоні чаші» та ін.); перипетії визвольних змагань січових стрільців («Із нетрів ночі», «Короп», «По той бік греблі», «Поворот», «Очі», «Цитра»); формування національної свідомості січового стрілецтва («Наша Голгофа», «Серед шляху», «Із нетрів ночі», «І стугоніла земля...», «Хвилина», «У вигнанні», «Казка», «Місяшної ночі»); тяжка жіноча доля під час воєнних подій («Тамара», «Одна хвилина», «На світанку»); ностальгійні спогади про минулі роки («Ой видно село», «Як гасне метеор», «До тих стовпів, що небо підпирають») та ін. Ці проблеми формують основу світоглядної картини М. Матієва-Мельника, презентують його творчість як художній та історичний документ, в якому правдиво відтворено трагічні сторінки життя українців під час боротьби за національну свободу.

Серед основних ознак поетики – використання різних форми потоку свідомості, зокрема внутрішнього монологу у прямій і непрямій формах, відтворення важливих станів свідомості – сну, фантазій, марень, мрій («По той бік греблі», «На вигнанні», «Із нетрів ночі», «Старість», «На Греготі», «Терни», «Червоні чаші» та ін.). Потік свідомості визначений такими рисами: невимушене перебування читача у внутрішньому світі героя, суміщення часопросторових категорій, відсутність логіки у розповідях тощо. У прозі письменника представлений і довербальний рівень свідомості героя, що підкреслюється особливими синтаксичними конструкціями, пунктуаційними знаками, еліпсом і анафорою, алітераціями, незакінченими реченнями, використано й різні форми передачі переживань акустичних, тактильних, смакових, нюхових («Рана», «Із нетрів ночі», «І стугоніла земля», «Хвилина» та ін.). Нерідко внутрішній світ героя розкривається за допомогою незвичних персоніфікованих образів (рани, болю, голоду, любови, смерти, життя та ін.). Актуальні у прозописемі художні концепти національної свободи, відчуття свого місця у громадському житті тощо («Що дало життя», «По землі», «Рана» та ін.). Прозові здобутки М. Матієва-Мельника є частиною світоглядно-естетичних пошуків попередньої і тогочасної світової філософсько-літературної думки.

Популярний жанр автора – малі прозові форми, як традиційні (оповідання, новели), так і експериментальні (нарис, поезія у прозі, етюди). Основні ознаки поетики традиційного оповідного жанру – пластичність і оригінальність у побудові сюжету, динамічний сюжет, психологізм, лаконічність, концентрація часу новели, несподіваний фінал наявні у творах «Як легіні відходили», «Червоні чаші», «Серед шляху», «Одної ночі», «По той бік греблі», «Короп», «За парубоцьку славу», «Очі», «Тамара», «Терни», «На Греготі», «Цитра», «Місяшної ночі», «Хай живуть будні!» та ін. Проза малих жанрів представлена також поезією у прозі «Як гасне метеор», циклом образків «Що дало життя», новелістичними етюдами «Рана», «І стугоніла земля», «Хвилина», художньо-документальними нарисами і спогадами «Ой видно село», «Система», «Райська пташка», «Старість», ліричні фрагменти «Що дало життя» та ін. У цих творах присутня часткова фабульність, відсутні розлогі описи внутрішнього світу, натомість центральна роль переживань героя, психологічний паралелізм, екзистенційні роздуми тощо.

Прозова творчість М. Матієва-Мельника характеризується синтезом модерних аспірацій образного мислення: у творах співіснують вияви неореалістичного, символістського, експресіоністського, імпресіоністського стилів. Неореалістичні риси представляють особливу манеру розкриття психології душі персонажів, що полягає у відображенні не видатних особистостей, а пересічних мешканців Карпат, життя яких знищила війна («Червоні чаші», «За що?», «За зраду», «Старість», «На Греготі», «Крізь дим і згар», «За парубоцьку славу», «Місяшної ночі»). Автор художньо-психологічно вивчає особистість «ізсередини», формує авторську концепцію людини, особливу увагу при цьому приділяє людській психології, сфері почуттів, рефлексій, спогляданню.

Стилістика новел М. Матієва-Мельника співдіє із загальноукраїнським варіантом експресіонізму (В. Стефанік, Марко Черемшина, О. Турянський, М. Хвильовий), спрямована на вираження внутрішнього світу людини через зовнішні показники, оголеною емоційністю і надривом, естетикою потворного, абстрактності і символічності. Основним стильовим прийомом автора є вживання широкого спектру семантичних значень кольорів від білого, синього, жовтого до чорного та червоного. Найпоширеніший у новелістиці М. Матієва-Мельника червоний колір з його еволюцією до кривавого. У творах «Очі», «Червоні чаші» змістове наповнення психологічних станів особи червоною барвою набуває кількох семантичних значень. Насамперед у М. Матієва-Мельника він асоціюється з агресією, небезпекою, а у символічних картинах сходження кривавого сонця утворює семантику танатосу, пророчі візії. У творах про стрілецьку звитягу цей колір отримує значення жертвовності стрільців, пам'яті про їх героїчну звитягу («В осінній день», «Серед шляху», «Одної ночі», «Я йду за вами»).

Імпресіоністичне письмо фрагменту «Самота», ліричної мініатюри «Як гасне метеор» ґрунтується на подоланні статики зображення, акцентуванні мінливості дійсності, гармонії кольорів. Серед його характерних ознак – фрагментарна композиція, алюзії, переплетіння вражень та синкретизм емоцій.

Основні філософські категорії часу і простору у прозі М. Матієва-Мельника взаємодіють у межах розкриття особливостей соціально-історичного хронотопу. Спрямовуючи дію двома близькими історичними періодами (Першої світової війни та національно-визвольних змагань), письменник особливу увагу приділяє першим десятиліттям ХХ ст. загалом. Об'єктивності соціально-історичних характеристик доби сприяє конкретизація місця і часу дії у заголовку та підзаголовку творів («Рана», «Стрільцям 4 золочівської бригади», «Маківка»); пряме чи опосередковане датування, згадка місцевостей у назвах і тексті («На Великдень 1920 р.», «На Греготі»); опис соціально-історичних подій («Крізь дим і згар», «За рідне гніздо»); відтворення через долі, трагедії становлення персонажів, персонажна ретроспекція духу епохи («Крізь дим і згар», «Місяшної ночі», «За що?»), відображення змін у просторі і побуті персонажів («По чорній дорозі», «Старість», «На Греготі» та ін.) та ін. Тому соціально-історичний хронотоп прози М. Матієва-Мельника виступає важливим складником причинно-наслідкових зв'язків у творах, відображення внутрішнього світу людини у її стосунку до зовнішнього середовища.

Фольклоризм творчості М. Матієва-Мельника є однією з важливих ознак його ідеостилю. Художня «робота» з фольклорними елементами у творах відбувається двома шляхами: 1) безпосереднє введення у сюжетну канву твору елементів народної творчості та 2) авторська трансформація фольклорного мотиву, образу чи сюжету. Серед найпоширеніших прийомів – власна текустуалізація народної пісні, коломийки, співанки чи їх частин («Як легіні відходили», «Червоні чаші»), авторських стрілецьких пісень («Місяшної ночі», «Казка», «Поворот»). У малій прозі М. Матієва-Мельника відчутна творча асиміляція елементів фольклору, що посилювали і розширювали змістопростір авторського тексту, примножували емоційний заряд фольклорних джерел авторськими емоційними реакціями. Інколи авторська концепція твору передбачає відсутність прямого взорування на фольклорні мотиви – їх унесено фрагментарно, наприклад в оповіданні «Серед шляху» це лише мнемонічна аплікація-згадка про гуцульську пісню, в якій виспівується туга перебування далеко від рідних місць.

Елементами фольклорного ідеостилю є вплив народної казки, виражений у гіперболізації подієвості, що пояснює окремі риси характеру героя («Казка»), описи національної вдачі героїв, гуцульських морально-етичних етикетних норм поведінки («За що?», «Місяшної ночі»,), часові та просторові суміщення у психіці героя («Червоні чаші»), онейричні моменти у вигляді снів-передбачень героя («Місяшної ночі», «Червоні чаші»).

М. Матієв-Мельник вживав традиційні народнопоетичні образи, мотиви, зображувально-виражальні засоби, які асоціюються з українською ментальністю (сопілка у «Місяшної ночі», «Серед шляху», географічні характеристики в «Одної ночі», «Хвилина», «Мій Великдень 1920 року» та ін., вживання прислів'їв та приказок). Творчість М. Матієва-Мельника як епіка демонструє яскравий, гармонійний фольклорний складник, як прямі, так і трансформовані його форми.

Міфопоетичний дискурс творчості М. Матієва-Мельника стосується характеристики чотирьох стихій, які є повноцінною складовою його творчого універсуму. Поетика стихій у творах М. Матієва-Мельника підпорядкована завданню донести читачам трагічні відчуття і внутрішній світ героїв, з якими він «проживає» події війни та час боротьби за Україну. Ця поетика першостихій сприяє розумінню концепції автора з позиції естетизму, моральних принципів. Персоніфіковані образи знаходяться у центрі пейзажних характеристик, керують сюжетом твору, умотивовують вчинки героїв, стають визначальними психоемоційними критеріями індивідів.

Повітряна стихія є художнім компонентом письменницького світу, основою розгортання подій, визначає вчинки і вдачу героїв. Міфологема повітря у белетристиці М. Матієва-Мельника розщеплюється у семантико-смисловому напрямі на візуальні акватичні (дощ, сніг, грім, хурделиця), аерологічні (хмари, зорі, місяць, вітер, небо), орнітоморфні (зозуля, ворон, крук, журавлі), аудійні (шум бою, тиша, характерні звуки) образи. Вживання цих образів є свідченням засвоєння експресіоністичних та екзистенційних мотивів у творчості письменника: образи конкретизують, опредмечують або візуалізують незриме і невловиме повітря.

Акватичні образи представлені двома категоріями – води і її виявів фізичного стану і метафізичного поняття, пов'язаного із індивідуально-психічною площиною. Взаємодіючи у тексті, вони набувають значення динаміки психічних станів героя. Фізичні параметри води постають у стражданнях персонажів від неможливості здобути це джерело життя. Пошук води у творах, окрім прямого значення задоволення спраги, символізує бажання знайти новий шлях, свободу від внутрішнього чи зовнішнього ув'язнення. Гідроніми Збруч, Черемош, Дністер, Дунай вживаються у сакральному значенні домівки, енергетичного центру краю та його межі. Сльоза як провідний акватичний образ отримує у прозі подвійне значення: загальнолюдського символу туги за рідним краєм і водночас фізичного вияву внутрішнього переживання людини («Одної ночі», «Дві перли»). Специфіка зображення акватичної першостихії впливає на ідейну спрямованість творів.

Земля у творчості М. Матієва-Мельника – амбівалентна стихія. Насамперед це символ рідної домівки, захищеності, спокою (представлена в образах гір, скелі, дому, стежки, а також рідного поля і ниви, землі-годувальниці, України) в оповіданнях і новелах «Як легіні відходили», «Червоні чаші», «Серед шляху», «Хвилина», «І стугоніла земля», «По той бік греблі», «Старість». На ментальному рівні земля символізує національну боротьбу, бажання волі, агресію (це образи урвищ, скель, гір) («За зраду», «За що?», «По той бік греблі»). Філософсько-екзистенційними роздумами наповнені гірські локуси «стежка», «шлях», «дорога». Осібне місце у поетиці крайобразів М. Матієва-Мельника належить у творах на воєнну тематику ландшафтним міфологемам (хрести, урвища від снарядів, спалені хати, напівзнищений ліс тощо). Письменник охарактеризував фізичні і моральні втрати малої вітчизни, що стає символом втраченої батьківщини, і водночас джерелом майбутньої консолідації українців усієї України.

Образи-символи вогняної стихії підлягають законам міфопоетичного письма, співдіють із архетипами фольклору і міфології, де всі вогняні образи тісно пов'язані із солярними міфами. Водночас у творчості письменника відбувається трансформація концептів вогню та сонця, що увібрала нову семантику. Так, вогонь охопив трансформаційні складові: охоронець рідної землі, помічник у боротьбі із ворогом, символ роду і спокою в родині; втілення небесної стихії природи, що виснажує і спустошує землю, героїв («Хвилина», «Одної ночі», «Поворот», «За рідне гніздо», «Крізь дим і згар»).

Тож внутрішньо розмаїта, амбівалентна міфопоетика основних стихій природи в образному мисленні М. Матієва-Мельника має не тільки значне функціональне навантаження, а й стосується найглибших закутків свідомого й позасвідомого ества героїв.

М. Матієв-Мельник як письменник, наділений високим почуттям патріотизму, національної гідності, генетичним тяжінням гуцула до анімістично-міфологічного світу, у кращих творах майстерно відобразив соціальні, психологічні, моральні, етичні, духовні проблеми українського суспільства, яке у перше десятиліття ХХ ст. зазнало значних втрат під тиском мілітарної парадигми світу. Залучаючи до художнього тексту міфологеми буття, які споконвіків несли у собі код окремішньої нації і водночас духовно-світоглядних цінностей людства, митець навертав морально і психологічно виснаженого, невлаштованого у тогочасному суспільстві українського індивіда до витоків його світобуття.

2.2. Запитання до дисертантки Янчицької К. М. та відповіді на них.

Д. філол.н., доц. Бикова Т.В. Які наукові праці чи монографічні дослідження посприяли Вашому зацікавленню творчістю М. Матієва-Мельника?

Янчицька К. М. Дякую за запитання. Із творчістю М. Матієва-Мельника я познайомилась в результаті прочитання його творів до спецкурсу, вони мене зацікавили, тому прагнула дізнатися про нього якомога більше. На жаль, інформації про його творчість було обмаль. Лише через деякий час мені вдалося відшукати праці краєзнавця В. Курищука про життєвий і творчий шлях письменника, учасника національно-визвольних змагань 1917 – 1918 рр. Кращому розумінню світогляду М. Матієва-Мельника посприяли наукові розвідки Ф. Погребенника та М. Ільницького, які більш поглиблено звернули увагу як літературознавці на його творчість.

Д. філол.н., доц. Бикова Т.В. До речі, я теж цікавилась творчістю М.Матієва-Мельника, частково приділила увагу характеристиці його воєнної прози.

Янчицька К. М. Так, я читала Вашу монографію про літературу Гуцульщини. Окрім того принагідно творчість М. Матієва-Мельника пов'язана із рухом січового стрілецтва згадується у вступній статті Т. Салиги «Стрілецька Голгофа», і дослідниця Н. Мафтин теж дає характеристику його прозовим творам, присвяченим стрілецькому руху.

Д. філол.н., проф. Погребенник В.Ф. У мене запитання, яке пов'язане з поняттям, яке ви використовуєте у роботі «синтез модерних аспірацій», що ви маєте на увазі?

Янчицька К.М. Дякую за запитання. Прозова творчість М. Матієва-Мельника характеризується синтезом модерних аспірацій образного мислення: у творах співіснують вияви неореалістичного, символістського, експресіоністського, імпресіоністського стилів. Неореалістичні риси представляють особливу манеру розкриття психології душі персонажів, що полягає у відображенні не видатних особистостей, а пересічних мешканців Карпат, життя яких знищила війна («Червоні чаші», «За що?», «За зраду», «Старість», «На Греготі», «Крізь дим і згар», «За парубоцьку славу», «Місяшної ночі»). Автор художньо-психологічно вивчає особистість «ізсередини», формує авторську концепцію людини, особливу увагу при цьому приділяє людській психології, сфері почуттів, рефлексій, спогляданню.

Д. філол.н., проф. Погребенник В.Ф. Скажіть, будь ласка, чи існує перевага певного стильового напрямку у його творчості? Скажімо, який струмінь у його прозі переважає – неореалістичний, імпресіоністичний чи символічний?

Янчицька К.М. Дякую за запитання. Серед стильових уподобань автора – перевага неореалістичних та експресіоністичних тенденцій. У творах («Старість», «По той бік греблі», «Серед шляху», «Одної ночі») актуалізується увага на мікросвіті особистості, крізь який простежуються проблеми макросвіту – існування суспільства, долі Гуцульщини. Експресіоністична естетика передбачила використання кольористики у тексті. Серед найбільш вживаних – синій та червоний кольори. Синя барва («Очі», «І стугоніла земля») сповнена екзистенційних рис, змушує задуматися над буттям, символічно її асоційовано з тривогою, передчуттям неминучої втрати.

Д. філол.н., проф. Пахарєва Т.А. Шановна дисертантка! Чи виділяєте ви у творчості прозаїка певні проблемно-тематичні групи, з якими особливостями вони пов'язані?

Янчицька К. М. Дякую за запитання. Домінанти визначено із позицій загальнофілософських та автобіографічності: трагічні наслідки Першої світової війни у житті західноукраїнського селянина («За зраду», «Крізь дим і згар», «Терни», «По той бік греблі», «Із нетрів ночі»); звитяжна боротьба; перебування українців у австрійській армії, дискримінація за національність («Як легіні відходили», «Серед шляху», «Поворот», «Короп», «За що?», «Одної ночі», «Червоні чаші» та ін.); перипетії визвольних змагань січових стрільців («Із нетрів ночі», «Короп», «По той бік греблі», «Поворот», «Очі», «Цитра»); формування національної свідомості січового стрілецтва («Наша Голгофа», «Серед шляху», «Із нетрів ночі», «І стугоніла земля...», «Хвилина», «У вигнанні», «Казка», «Місяшної ночі»); тяжка жіноча доля під час воєнних подій («Тамара», «Одна хвилина», «На світанку»); ностальгійні спогади про минулі роки («Ой видно село», «Як гасне метеор», «До тих стовпів, що небо підпирають») та ін. Ці проблеми формують основу світоглядної картини М.

Матієва-Мельника, презентують його творчість як художній та історичний документ, в якому правдиво відтворено трагічні сторінки життя українців під час боротьби за національну свободу

К.ф.н., доц. Йолкіна Л. В.: Чи розрізняєте ви у роботі принципи використання порівняльно-історичного методу і компаративістики? Яким чином ви їх використали у роботі?

Янчицька К. М.: Дякую за питання. Так, ці методи є різними і об'єкт використання у роботі теж відрізняється. Порівняльно-історичний метод забезпечив вивчення типологічних зв'язків творів М. Матієва-Мельника у зіставленні з творами української літератури першої третини ХХ ст., визначення естетичної специфіки прози митця. За допомогою компаративістики простежено особливості фольклоризму як ідеостилу письменника і його естетичної програми.

К.ф.н., доц. Григоренко І. В.: Яку рису творчості у М. Матієва-Мельника ви б характеризували як провідну, основну?

Янчицька К. М.: Дякую за запитання. Провідна особливість творчої індивідуальності М. Матієва-Мельника-прозаїка – автобіографізм. У творах автор психологічно тонко і досконало розкрив перебіг подій і боротьби, внутрішні переживання, надії, сподівання власні й героїв, що свідчить про високий рівень їх національної свідомості. Письменник правдиво відтворив епізоди боротьби за власну державу, багатоденні важкі походи Україною. Об'єктивне бачення тогочасних подій дало змогу відтворити широку картину настроїв українців від високопатріотичних на Галичині до цілком індиферентних у центральній Україні, висловити власне бачення причин таких змін, політичні переконання.

К.філол.н., доц. Александренко В. В.: Шановна Катерино Миколаївно! Які прийоми відтворення внутрішнього світу особистості використовує М. Матієв-Мельник як представник неореалістичного світогляду?

Янчицька К. М.: Дякую за запитання. М. Матієв-Мельник творчо підійшов до опрацювання фактичного матеріалу із перевагою психологічних прийомів відтворення внутрішнього світу особистості: потоку свідомості, використання рис вербального та довербального рівня. Відтворення потоку свідомості у творчості письменника відбувається за декількома напрямками: 1) реципієнт перебуває у внутрішньому просторі героя; 2) відбувається руйнування меж часопростору (минуле, теперішнє і майбутнє чергуються); 3) багата філософська асоціативність розповіді; 4) стереоскопічність зображення дійсності. На події у творах читач дивиться очима персонажа, співпереживає його емоційному станові.

Головуючий: Чи є ще запитання до здобувачки? (Немає). Дякуємо за відповіді.

3. ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – к. філол. н., професор кафедри української літератури факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова Осьмак Н.Д.

Дисертація Янчицької Катерини Миколаївни «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника-прозаїка» є новаторським самостійним дослідженням, у якому охарактеризовано особливості жанрових, проблемно-тематичних, композиційних, образотворчих, стилістичних, міфопоетичних форм прозописьма М. Матієва-Мельника.

Під час проведеного дослідження дисертанткою Янчицькою К. М. з'ясовано ідейно-художні риси літературної рецепції фольклорних жанрів у епіці М. Матієва-Мельника, їх внесок у формування та реалізацію творчих задумів. Також визначено, що провідною особливістю творчої індивідуальності М. Матієва-Мельника-прозаїка є автобіографізм, який, на думку Янчицької К. М. виявляється у вмінні автора психологічно тонко і досконало проаналізувати перебіг подій, внутрішні переживання героїв, що свідчить про високий рівень їх національної свідомості.

Особливу увагу під час проведення дослідження дисертантка приділяє художньому аналізу збірки «На чорній дорозі». Серед основних поетологічних характеристик творів нею виділено художнє моделювання різних станів свідомості: персонаж перебуває у афективному стані, уві сні, маренні, а автор презентує його думки, використовуючи монологи, невласне пряму мову. На слушну думку Янчицької К. М., основним структурним компонентом авторського сприйняття дійсності є художня мова, яка передає емоційний колорит творів, національно ідентифікує героїв як представників гуцульського субетносу. Серед положень наукового рівня варто виділити названі дисертанткою основні риси новелістики М. Матієва-Мельника: відтворення сильних емоцій персонажів, рух їх свідомості, що свідчать про напруженість сюжету, непередбачуваність розв'язки, динамізм і лаконічність подій. Для фрагментарних жанрів, представлених у збірці, властива вільна композиція, фрагментарна фабульність, поглиблення філософічності, елементи сповідальності, екзистенційні проєкції тощо. Під час аналізу творів Янчицька К. М. узагальнює, що мала епічна форма творів визначила особливості художнього моделювання дійсності М. Матієва-Мельника.

Важливе наукове значення роботи полягає у розкритті специфіки художнього психологізму, характеристиці індивідуально-стильових ознак прози майстра в їх літературній динаміці.

Цілком самостійними і логічно доведеними у роботі Янчицької К. М. є твердження, що стильово М. Матієв-Мельник поєднав народнопоетичну традицію та літературні інновації, при чому фольклоризм є одним із вагомих компонентів образного синтезу митця, який простежується у композиційно-сюжетній та жанровій структурах, особливостях образотворення, мовно-стильовому рівні.

Основний науковий результат виконаного дослідження ґрунтується на положеннях, що характерні зразки малої та середньої прози виявляють особливості світобачення М. Матієва-Мельника, дають змогу згенерувати уявлення про образне мислення митця як історико-художнє явище, правдиве у своїй основі.

Висновки дисертації цілком відображають отримані результати дослідження. Параметри актуальності, новизни, методології тощо окреслені у вступі, є витриманими, що є свідченням обґрунтованості загальної концепції дисертаційної праці.

Спираючись на такі основні здобутки, є всі підстави стверджувати, що виконана дисертація дає можливість більш об'єктивно охарактеризувати особливості українського літературного процесу першої третини ХХ ст.

Опрацьований фактичний матеріал може стати доповненням до нових досліджень українського письменства, у закладах вищої освіти при написанні підручників і навчальних посібників із української літератури ХХ ст., читанні курсів лекцій з історії літератури, при підготовці спецкурсів, написанні курсових, дипломних та магістерських робіт з історії української літератури перших десятиріч ХХ ст., а у закладах середньої освіти – при вивченні літератури рідного краю.

Теоретичні й практичні результати дисертаційного дослідження Янчицької Катерини Миколаївни апробовано в достатній кількості публікацій у наукових фахових виданнях України та в періодичному виданні іншої держави, у тезах доповідей наукових конференцій різних рівнів.

Дисертація Янчицької Катерини Миколаївни «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника-прозаїка» є завершеною науковою працею, що відповідає вимогам п. 9–18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167» і може бути подана для проведення процедури рецензування у відповідному структурному підрозділі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Висновок

рецензентів доктора філологічних наук, професора Пахаревої Тетяни Анатоліївни, доктора філологічних наук, Олександра Анатолійовича Юдіна про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Янчицької Катерини Миколаївни на тему «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника – прозаїка», призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 31 серпня 2020 р. (Витяг з протоколу № 1) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія

Дисертація присвячена вивченню творчої індивідуальності Миколи Матієва-Мельника – прозаїка.

У дисертації розкрито світоглядні й естетичні домінанти прозової творчості М. Матієва-Мельника, доведено, що поетологічні риси творчої індивідуальності прозаїка ґрунтуються на поєднанні двох аспектів, що сформувавши його національну свідомість: активному позиціонуванні приналежності до гуцульського субетносу і популяризації січового стрілецтва,

учасником руху якого він був. Висвітлено проблемно-тематичну, жанрову та сюжетно-композиційну своєрідність творів письменника, простежено специфіку художнього психологізму в прозі митця, з'ясовано ідейно-художні особливості літературної рецепції фольклорних жанрів у епіці М. Матієва-Мельника, їх внесок у формування та реалізацію творчих задумів. Визначено, що лейтмотивами оповідань письменника є аксіологічна вартісність збереження морально-етичних цінностей людини, попри суспільні катаклізми, пошук сенсу буття і вітаїстичні мотиви, трагізм існування людини, проблеми «мирного» життя, морально-етичного виховання молоді, складнощів вчительської праці тощо.

Охарактеризовано індивідуально-стильові ознаки прози майстра в їх літературній динаміці. Встановлено, що стильово М. Матієв-Мельник поєднав народнопоетичну традицію та літературні інновації, фольклорні мотиви й екзистенційну модерну проблематику. Фольклоризм є одним із вагомих компонентів образного синтезу митця, у його творчості він простежується у композиційно-сюжетній та жанровій структурі, особливостях образотворення, мовно-стильовому рівні тощо.

У прозових текстах М. Матієва-Мельника досліджено особливості функціонування міфопоетичних образів та архетипів та їх роль у творенні просторового континууму епіки письменника. Поліфонічна система першостихій виступає у нього не лише функціональною, номінативною одиницею художнього тла, а й стає сюжетотворчим чинником, психологічним засобом, навіть самостійним персонажем. Міфологеми води, повітря, землі та вогню художньо відтворено крізь алюзії, зінтерпретовано в асоціативно-смысловому полі метафорики, грона метонімії, антропоморфної персоніфікації, творчо обіграно за допомогою ускладнено-асоціативних порівнянь, уподібнень, які використовуються як засоби характеристики персонажів.

Актуальність теми дисертації Український літературний процес першої третини ХХ ст. прикметний чималою кількістю творчих постатей, які своєю працею на письменницькій ниві сприяли розвитку національної літератури, розширювали її проблемно-тематичний, ідейно-художній, жанровий, сюжетний, стильовий та мовний спектри. До цього часу залишається потреба у декодуванні тих письменницьких здобутків, які були несправедливо забуті або заборонені у часи тоталітарного радянського режиму. Різнобічні дослідження творчості невідомих західноукраїнських письменників О. Бабія, В. Бобинського, Ю. Шкрумеляка, В. Бирчака та ін. лише починають частково заповнювати «білі плями» у вивченні особливостей західноукраїнського письменства 20 – 30-х років.

Залишається нагальною потреба осмислення й системного вивчення літературного доробку ще одного непересічного письменника із когорти звитяжців національної справи, січового стрільця, учасника визвольних змагань за незалежність України 1917 – 1920 рр. Миколи Матвійовича Матієва-Мельника (1890 – 1947).

Його творчість позначена оригінальністю та новаторським пошуком у царині ліричних та епічних літературних жанрів. Фахове вивчення творчості

митця було неможливим за часів радянської системи, адже його літературна й громадянська діяльність здійснювалися через імператив національної ідеї в українському національно-визвольному русі ХХ ст. Український національний рух за часів радянської доби було перетворено на своєрідний негативний архетип колонізаційної міфології. Саме тому на доробок М. Матієва-Мельника у зв'язку з його участю в українському національно-визвольному русі початку ХХ ст. було накладене табу, яке тривало до кінця 80-х рр. ХХ ст.

Наразі настав час ренесансу стрілецьких поезії та прози, які підходять не тільки для «оплакування свіжих могил», як вважали заідеологізовані літературні критики 30-х рр. ХХ ст. Насамперед стрілецька «пісня» є свідченням відродження української державності, патріотичної звитяги учасників визвольних змагань. Тому постає потреба повернення українській культурі постатей творців стрілецької епопеї, до яких належить і М. Матієв-Мельник.

Творча індивідуальність прозаїка презентує його як письменника ренесансного типу, який відданий національній ідеї та ідеалу народження нової суспільної епохи ХХ ст. Свої пошуки митець спрямував на національне і мистецьке відродження незалежної України. За сучасних умов потреби кристалізації національної самоідентифікації у горнилі чергової російсько-української війни нагальною є необхідність цілісного відтворення літературного процесу ХХ ст., повернення творчості М. Матієва-Мельника з його периферії до концентру уваги.

Проблемою літературознавчої науки залишається сьогодні визначення і характеристика стильової домінанти, взагалі манери прозаїка. На жаль, рецепція творчості українськими літературознавцями радянської доби була ідеологічно заангажованою, а науковці 90-х років ХХ ст. виявляли синтез неореалістичного, символістського та експресіоністичного струменів, однак цю парадигму недостатньо декодували науково.

Сучасних студій про творчість письменника є небагато і вони не вирізняються здебільшого науковою проблемністю, що наочно демонструє дискусійність та малодослідженість означеної проблеми і відриває перспективний напрямок для нової літературознавчої рецепції. На жаль, до цього часу залишається системно не дослідженою творча індивідуальність письменника.

Отже, зважаючи на брак проблемних наукових розвідок, присвячених художньому спадку прозаїка й національно-визвольному контексту його доробку актуальним є з'ясування творчої індивідуальності письменника. Широкі можливості для літературознавчої інтерпретації дають варіативність жанрових модифікацій прозових та ліричних творів, своєрідність образного мислення, світоглядна концепція автора. Саме тому існує необхідність повернення творчої спадщини М. Матієва-Мельника у науковий обіг з метою залучення її в ідейно-естетичний контекст тогочасної літературної доби.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше в українському літературознавстві творчість М. Матієва-Мельника-прозаїка стала предметом спеціального системного цілісного аналізу, продовжила і

конкретизувала спостереження попередників щодо обґрунтування стильового синкретизму (неореалізм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм) белетристики митця.

У роботі з урахуванням новітніх наукових підходів здійснено атрибуцію прозописьма М. Матієва-Мельника щодо стилів доби; окреслено жанрову еволюцію, стильову домінанту епіка та її супутні засоби образного синтезу творів; розкрито значення міфопоетики як основного визначального чинника прози М. Матієва-Мельника, що посприяло окресленню самобутності його творчої індивідуальності.

Теоретичне значення дисертації пов'язане з тим, що в роботі досліджено проблеми творчої індивідуальності, розкрито особливості стильової манери прозаїка М. Матієва-Мельника. Це дає змогу поповнити «літопис» українського літературного процесу початку ХХ ст. та визначити роль і місце письменника, по-літературознавчому скваліфікувати ідеостиль митця.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали і висновки можуть бути використані для нових досліджень українського письменства, у закладах вищої освіти при написанні підручників і навчальних посібників із української літератури ХХ ст., читанні курсів лекцій з історії літератури, при підготовці спецкурсів, написанні курсових, дипломних та магістерських робіт з історії української літератури перших десятиріч ХХ ст., а у закладах середньої освіти – при вивченні літератури рідного краю.

Обґрунтованість і достовірність основних положень і висновків дисертації забезпечено критичним аналізом достатньої кількості використаних джерел, коректним застосуванням методів і прийомів аналізу, за допомогою яких опрацьовано належний обсяг фактичного матеріалу.

Результати дослідження повною мірою відображені у 5 публікаціях авторки, з яких 4 надруковано у наукових фахових виданнях України, 1 – у періодичному виданні іншої держави, а також матеріали 7 доповідей наукових конференцій.

Дисертація Янчицької Катерини Миколаївни «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника-прозаїка» є цілісним завершеним дослідженням, яке відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні кафедри д. філол. н., проф. Погребенник В. Ф. підсумував, що обидва рецензенти були одностайні в позитивній оцінці дисертаційного дослідження Янчицької К. М., її відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

4. УХВАЛИЛИ: Наукову доповідь Янчицької К. М., у якій висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи, взяти до уваги.

Прийняти такі **ВИСНОВКИ** щодо дисертаційної роботи Янчицької Катерини Миколаївни на тему: «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника–прозаїка». Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 5 від 22 грудня 2016 р.). Дисертація виконувалась як складова частина комплексного дослідження «Шляхи розвитку української літератури ХІХ – ХХ століть» кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

4.1. Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена потребою з'ясування творчої індивідуальності письменника. Широкі можливості для літературознавчої інтерпретації існують з огляду на варіативність жанрових модифікацій прозових та ліричних творів, своєрідність образного мислення, світоглядну концепцію автора. Саме тому є необхідність повернення творчої спадщини М. Матієва-Мельника у науковий обіг з метою залучення її в ідейно-естетичний контекст тогочасної літературної доби.

4.2. Предметом дослідження є генеза, світоглядні й естетичні риси прозописьма М. Матієва-Мельника, які виявляються у жанрових, сюжетно-композиційних, характерокреаційних і стильових особливостях творів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, полягає в тому, що вперше в українському літературознавстві творчість М. Матієва-Мельника-прозаїка стала предметом спеціального системного цілісного аналізу, продовжила і конкретизувала спостереження попередників щодо обґрунтування стильового синкретизму (неореалізм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм) белетристики митця.

У роботі з урахуванням новітніх наукових підходів здійснено атрибуцію прозописьма М. Матієва-Мельника щодо стилів доби; окреслено жанрову еволюцію, стильову доміную епіка та її супутні засоби образного синтезу творів; розкрито значення міфопоетики як основного визначального чинника прози М. Матієва-Мельника, що посприяло окресленню самобутності його творчої індивідуальності.

На захист винесено такі положення:

1 Микола Матієв-Мельник належав до тієї когорти письменників, які діяльністю збройно виборювали українську державність. Світоглядні аспірації творчості М. Матієва-Мельника спрямовані у двох напрямках: українськість та рух січового стрілецтва. Його творчість, сповнена автобіографічних рис, акумулює відображення героїчних картин національно-визвольної боротьби січового стрілецтва у 1914 – 1921 рр. та життя мешканців Карпат у повоєнні роки.

2. Дослідження творчої індивідуальності прозаїка дає можливість визначити основні характеристики поетики його творчості. Проблемно-тематичні доміную прози визначено із позицій загальнофілософських та автобіографічності: трагічні наслідки Першої світової війни у житті західноукраїнського селянина; звитяжна боротьба; перебування українців у

австрійській армії, дискримінація за національністю; перипетії визвольних змагань січових стрільців; формування національної свідомості січового стрілецтва; тяжка жіноча доля під час воєнних подій; ностальгійні спогади про минулі роки та ін.

3. Серед основних ознак поетики – використання різних форми потоку свідомості, зокрема внутрішнього монологу у прямій і непрямій формах, відтворення важливих станів свідомості – сну, фантазій, марень, мрій. Потік свідомості визначений такими рисами: невимушене перебування читача у внутрішньому світі героя, суміщення часопросторових категорій, відсутність логіки у розповідях тощо.

3. Популярний жанр автора – малі прозові форми, як традиційні (оповідання, новели), так і експериментальні – нарис, поезія у прозі, етюди. Основні ознаки поетики традиційного оповідного жанру – пластичність і оригінальність у побудові сюжету, динамічний сюжет, психологізм, лаконічність, концентрація часу новели, несподіваний фінал наявні у його творах. У них присутня часткова фабульність, відсутні розлогі описи внутрішнього світу, натомість центральна роль переживань героя, психологічний паралелізм, екзистенційні роздуми тощо.

4. Прозова творчість М. Матієва-Мельника характеризується синтезом модерних аспірацій образного мислення: у творах співіснують вияви неореалістичного, символістського, експресіоністського, імпресіоністського стилів.

5. Фольклоризм творчості М. Матієва-Мельника є однією з важливих ознак його ідеостилу. Художня «робота» з фольклорними елементами у творах відбувається двома шляхами: 1) безпосереднє введення у сюжетну канву твору елементів народної творчості та 2) авторська трансформація фольклорного мотиву, образу чи сюжету. Серед найпоширеніших прийомів – власна текстуалізація народної пісні, коломийки, співанки чи їх частин, авторських стрілецьких пісень. У малій прозі М. Матієва-Мельника відчутна творча асиміляція елементів фольклору, що посилювали і розширювали змістопростір авторського тексту, примножували емоційний заряд фольклорних джерел авторськими емоційними реакціями.

6. Міфопоетичний дискурс творчості М. Матієва-Мельника стосується характеристики чотирьох стихій, які є повноцінною складовою його творчого універсуму. Поетика стихій у творах митця підпорядкована завданню донести читачам трагічні відчуття і внутрішній світ героїв, з якими він «проживає» події війни та час боротьби за Україну, вона сприяє розумінню концепції автора з позиції естетизму, моральних принципів. Персоніфіковані образи знаходяться у центрі пейзажних характеристик, керують сюжетом твору, умотивовують вчинки героїв, стають визначальними психоемоційними критеріями індивідів. Внутрішньо розмаїта, амбівалентна міфопоетика основних стихій природи в образному мисленні М. Матієва-Мельника має не тільки значне функціональне навантаження, а й стосується найглибших закутків свідомого й позасвідомого ества героїв.

7. М. Матіїв-Мельник як письменник, наділений високим почуттям патріотизму, національної гідності, генетичним тяжінням гуцула до анімістично-міфологічного світу, у кращих творах майстерно відобразив соціальні, психологічні, моральні, етичні, духовні проблеми українського суспільства, яке у перше десятиліття ХХ ст. зазнало значних втрат під тиском мілітарної парадигми світу.

Практичне значення одержаних результатів Матеріали і висновки можуть бути використані для нових досліджень українського письменства, у закладах вищої освіти при написанні підручників і навчальних посібників із української літератури ХХ ст., читанні курсів лекцій з історії літератури, при підготовці спецкурсів, написанні курсових, дипломних та магістерських робіт з історії української літератури перших десятиріч ХХ ст., а у закладах середньої освіти – при вивченні літератури рідного краю.

4.3. Дисертація Янчицької К. М. є самостійною науковою роботою.

Опубліковані у фахових наукових виданнях праці достатньо повно відображають зміст дисертації.

Проблематику, теоретичні й практичні результати дисертаційного дослідження викладено в 5 публікаціях: з яких 4 надруковано у наукових фахових виданнях України, 1 – у періодичному виданні іншої держави, а також матеріали 7 доповідей наукових конференцій.

1. Янчицька К. М. Експресіонізм як стильова домінанта у малій прозі М. Матієва-Мельника. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. К., 2017. Вип. 8. С. 112 – 115.

2. Янчицька К. М. Роль мікрообразів і символічних деталей в експресіоністичній новелі Миколи Матієва-Мельника «Очі». *Spherest of culture*. Lublin 2017. С. 225 – 229.

3. Янчицька К. М. Художнє моделювання образів повітряної стихії у прозі М. Матієва-Мельника. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Миколаїв, 2018. Вип. 1(21). С. 155 – 159.

4. Янчицька К. М. Особливості індивідуально-авторського вияву образу сонця у малій прозі Миколи Матієва-Мельника. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса, 2019. Вип. 38. С. 80 – 82.

5. Янчицька К. М., Осьмак Н. Д. Художнє моделювання образу земного вогню в прозі М. Матієва-Мельника. *Актуальні питання гуманітарних наук: збірник наукових праць*. Дорогобич, 2018. Вип. 21. Т. 2. С. 48 – 52.

Слід уважати, що дисертаційна робота Янчицької К. М. є достатньою мірою апробованою. Наукові концепти і висновки дисертації були обговорені на засіданнях кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, висвітлені у статтях і наукових доповідях на наукових конференціях різних рівнів: *міжнародних* – «Феномен Олеса Гончара в духовному просторі українства» (17 – 18 квітня 2018 р., Полтава), «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми, стратегії, дослідження» (26 – 27 квітня 2018 р., Київ), «Іван Котляревський та

українська культура XIX–XXI століть» (до 250-ліття від дня народження письменника) (17–18 жовтня 2019 р., Полтава); *всеукраїнських* – «Поетика художнього тексту» (18 – 19 травня 2018 р., Херсон), «Adfontes! Літературознавчі осяги професорів кафедри української літератури» (26 жовтня 2018 р., Київ), «Творчість Марка Черемшини в літературно-культурному процесі України кінця XIX – початку XX століття» (23 – 24 червня 2019 р., Івано-Франківськ), «Довженко і українська культура: історія, традиція, сучасність» (17–18 жовтня 2019, Глухів); університетських звітно-наукових конференціях.

4.4. Уважати, що дисертація Янчицької Катерини Миколаївни на тему: «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника–прозаїка» є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає постанові «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до розгляду у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 035 Філологія, галузь знань 03 Гуманітарні науки.

Виходячи з наведеного вище, кафедра української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова затверджує цей висновок і рекомендує дисертацію Янчицької Катерини Миколаївни на тему: «Творча індивідуальність Миколи Матієва-Мельника–прозаїка» (науковий керівник – кандидат філологічних наук, професор Осьмак Н. Д.), подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія, до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одногосно.

Головуючий на засіданні кафедри
д. філол. н., проф., зав. кафедри
української літератури

Секретар кафедри

